

RSK Libereckého kraje

Název aktivity	Zajištění podmínek pro rozvoj bývalého vojenského prostoru Ralsko
Opatření	
Strategický cíl	3 Regionální centra 5 Hospodářsky a sociálně ohrožená území
Specifický cíl	3.1 - Vytvořit vhodné podmínky pro diverzifikaci ekonomické základny regionálních center a jejich venkovského zázemí a využití jejich potenciálu a podpořit propojení podnikatelských subjektů ve vztahu k potřebám trhu práce 3.2 - Zlepšit dopravní dostupnost v rámci regionů 3.4 - Pečovat o prostředí obce a stabilizovat dlouhodobé využívání krajiny a zamezit její degradaci 5.1 - Zvýšení diverzifikace ekonomických činností a podpora tvorby lokálních pracovních míst 5.2 - Zajistit dobrou dopravní dostupnost v rámci regionu a ve vazbě na aglomerace a metropole
Vazba na další aktivity AP SRR	TO 21 Diverzifikovat ekonomické činnosti v regionálních centrech a jejich zázemí TO 24 Revitalizovat brownfields TO 26 Rozvíjet udržitelný cestovní ruch TO 34 Posílit koordinační roli obce při usměrňování rozvoje krajiny TO 36 Posílit odpovědnost vlastníka půdy za kvalitu prostředí TO 40 Rozvíjet drobné podnikání a malé a střední podniky TO 42 Usilovat o příchod vnějších investic
Popis aktivity a její zdůvodnění	Území bývalého vojenského prostoru Ralsko je velmi specifické. Jedná se o rozsáhlé území s ekologickými zátěžemi a velkým množstvím opuštěných objektů (brownfields) po vojenské činnosti i bývalé těžbě uranu a s nekvalitním dopravním napojením. To představuje bariéry pro další rozvoj oblasti, která je jinak velmi cenná z hlediska svého přírodního bohatství. Oblast představuje vysoký potenciál pro řešení problematiky ochrany životního prostředí, lokalizaci strategických průmyslových oborů, vědy a výzkumu či pro rozvoj cestovního ruchu a jiných volnočasových aktivit, který za současných podmínek zůstává nedostatečně využit. Neřešení uvedených problémů a nevyužití uvedeného potenciálu povede k ekonomickému zaostávání oblasti a prohlubování socioekonomických rozdílů mezi obyvateli.

Vytváření předpokladů pro využívání opuštěných areálů a ploch vojenského původu je mimo jiné i jedním z úkolů stanovených v Politice územního rozvoje ČR.

Prioritou kraje i dotčených obcí je upřednostňování řešení využití území formou drobnějších aktivit před celkovým řešením území jako celku formou nákladných a často neuskutečnitelných akcí. Z tohoto důvodu je níže uveden soupis různých typů aktivit, které jsou jednotlivě realizovatelné, ve výsledku postihnou celé sledované území a zároveň umožní variabilitu využití pro velké množství zájmových skupin a otevření oblasti široké veřejnosti.

Z hlediska vlastnických vztahů je velká část území ve vlastnictví státního podniku Vojenské lesy a statky ČR, které tak představují významného partnera pro realizaci aktivit ve sledovaném území a koordinace činností z národní úrovně je proto zásadní.

Výhodu při hledání dalšího využití oblasti představuje také fakt, že ačkoliv je oblast z přírodního hlediska velice cenná a nachází se zde množství chráněných lokalit (oblasti Natura, maloplošná zvláště chráněná území), nejedná se o chráněnou krajinnou oblast ani národní park, jejichž využití se potýká s velkým množstvím limitů a možnosti využití oblasti by to významně limitovalo.

Navrhované aktivity:

ODSTRANĚNÍ EKOLOGICKÝCH ZÁTĚŽÍ PO VOJENSKÉ ČINNOSTI

V území se nachází značné množství vojenské munice a materiálu, jejichž existence je významnou bariérou pro další využití areálu. Je proto nutné provést důkladnou očistu území, aby zde mohly být realizovány další aktivity a oblast mohla být celá bezpečně zpřístupněná veřejnosti. **Odstraňování starých ekologických zátěží v minulosti probíhalo v režii státu, ale nedošlo k úplné očistě. Role státu je proto pro kompletní očistu území klíčová.**

DEMOLICE CHÁTRAJÍCÍCH A NEVYUŽÍVANÝCH OBJEKTŮ A ODSTRAŇOVÁNÍ NEVYUŽÍVANÝCH ZPEVNĚNÝCH PLOCH

V důsledku předchozího využití území jako vojenského prostoru pro sovětskou armádu a pro těžbu uranu se zde nachází velké množství objektů a zpevněných ploch, které jsou v havarijním nebo nevyhovujícím stavu. Pro to, aby bylo možno oblast připravit pro nové využití, je nutné zajistit odstranění nebo revitalizaci těchto objektů. **Tato činnost by měla být prováděna komplexně a koordinovaně a mělo by to být řešeno zejména z národní úrovně, protože současné demolice probíhající z krajské úrovně nemohou být realizovány v tak velké míře jako jsou možnosti z úrovně státu.** Kompletní odstranění objektů, kterých je v území velké množství, by tak mohlo trvat neúměrně dlouho a proces nového využití území tím zpomalit.

ZAJIŠTĚNÍ NOVÉHO VYUŽITÍ ÚZEMÍ – VYTVOŘENÍ PODMÍNEK PRO ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU A VOLNOČASOVÝCH AKTIVIT

Rozlehlost území a zajímavé přírodní prostředí představují potenciál pro rozvoj aktivit v oblasti šetrného cestovního ruchu a volnočasových aktivit, zejména outdoorových, ve vazbě na zachovalou krajinu.

Oblast nabízí ideální podmínky pro vytvoření sítě cyklotras a cyklostezek. Z důvodu velké rozlohy území se ale jedná o dlouhé úseky propojující jednotlivé místní části, **což vyžaduje realizaci komplexního velkého projektu, který není možné realizovat na místní ani krajské úrovni, a byla by zde potřeba větší koordinace ze strany státu.**

Území může být rovněž zajímavé pro lokalizaci skautských základen a tábořišť. Rozlehlost a přírodní kvality areálu nabízejí potenciál pro realizaci skautských aktivit nejen na úrovni kraje nebo České republiky, ale i například na středoevropské úrovni. **Role státu pro komunikaci mezi jednotlivými skautskými sdruženími v rámci i mimo ČR je zde proto nezbytná.**

Je možné zde také testovat nové přístupy k problematice přechodného bydlení (například ubytovací zařízení, rekreační chaty a chalupy), případně i bydlení trvalého. Jedná se zejména o testování autonomních a soběstačných systémů a přístupů šetrných k životnímu prostředí (například samořiditelné či automaticky nastavitelné systémy bez nutnosti napojení na externí energetické, vodovodní či kanalizační sítě, s využitím chytrých přístupů a technologií).

Protože by se jednalo o pilotní ověření, je zde role státu spatřována především v koordinaci tak, aby případné výstupy mohly být využitelné pro celou ČR. Zároveň by výstupy z tohoto testování mohly ovlivnit také podobu národních koncepčních dokumentů pro oblast bydlení a cestovního ruchu.

ZAJIŠTĚNÍ NOVÉHO VYUŽITÍ ÚZEMÍ – VYUŽITÍ AREÁLU BÝVALÉHO VOJENSKÉHO LETIŠTĚ HRADČANY

Významnou plochu ve sledovaném území představuje areál bývalého vojenského letiště Hradčany. V současné době nemá areál stanoveny jasné podmínky jeho využívání, a proto zde dochází ke kumulaci celé řady aktivit, které ale mohou být bez koordinace často nebezpečné (například využívání letištní dráhy pro amatérské létání a zároveň pro in-line bruslení apod.). Obrovská zpevněná plocha nabízí potenciál pro umístění řady aktivit, avšak **hledání jejího využití může právě z důvodu její velikosti přesáhnout rámec kraje a hledání využití by proto mělo být řešeno ve spolupráci se státem.**

Potenciál pro budoucí využití může být například v oblasti testování chytrých řešení a dronů, ve spolupráci s automobilkou Škoda Auto pro testování nových typů vozů, včetně samořiditelných vozidel či pro testování různých bezpečnostních prvků. Výhodou území je v tomto případě jeho odlehlost umožňující případné utajení či realizaci hlučnějších aktivit. **Avšak pro navázání strategického partnerství s většími podniky jako je Škoda Auto není obec ani kraj relevantním**

partnerem a toto partnerství by proto mělo být řešeno z národní úrovně se státními zárukami.

ZAJIŠTĚNÍ NOVÉHO VYUŽITÍ ÚZEMÍ – PODPORA A PŘILÁKÁNÍ PODNIKATELSKÝCH AKTIVIT DO ÚZEMÍ

Oblast disponuje velkým množstvím volných ploch a představuje tak potenciál pro lokalizaci podnikatelských aktivit.

Kromě již výše zmíněné plochy bývalého vojenského letiště, která je vhodná pro lokalizaci podnikatelských aktivit se v území se také nacházejí průmyslové zóny, které nabízejí možnost pro umístění dalších podniků. Jejich přilákání by bylo vhodné koordinovat prostřednictvím CzechInvestu.

V návaznosti na rozvoj cestovního ruchu je nutné rozvinout také další služby, jako jsou občerstvení, ubytování a další služby pro turisty (cykloservisy ...).

Role státu je v této oblasti důležitá zejména v koordinaci aktivit prostřednictvím státní agentury CzechInvest a především pak jako garant pro strategická partnerství s většími podnikatelskými subjekty nejen z České republiky, ale i zahraničními.

ZAJIŠTĚNÍ NOVÉHO VYUŽITÍ ÚZEMÍ – ZACHOVÁNÍ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ A PROPAGACE CENNÉ PŘÍRODNÍ KRAJINY

Oblast Ralska má v některých svých částech velmi zachovalé životní prostředí a mohla by tak být propagována jako cenná přírodní krajina nejen pro rozvoj cestovního ruchu, ale také jako vzorová či testovací oblast pro některé projekty, nové metody a postupy v oblasti ochrany životního prostředí. Jedná se například o zadržování vody v krajině, testování nových postupů při využívání krajiny, chov vzácných druhů zvířat, využití nových či alternativních technologií a materiálů apod.). Přínosem může být i činnost a aktivity Geoparku Ralsko.

Role státu je v případě této aktivity spatřována zejména v koordinaci aktivit na ochranu životního prostředí a testování nových přístupů s Ministerstvem životního prostředí.

ZAJIŠTĚNÍ KVALITNÍ DOPRAVNÍ DOSTUPNOSTI ÚZEMÍ

Oblast je nedostatečně dopravně dostupná, což snižuje její možnosti pro budoucí rozvoj. Je třeba zejména zkvalitnit silniční tahy napojující Ralsko na Mnichovo Hradiště, Mimoň, Doksy a Liberec, včetně případného vybudování obchvatů sídel. V současné době po zpoplatnění některých úseků silnic došlo ke zvýšení intenzity dopravy v některých částech sledovaného území, kde je možno využití nezaplatněné komunikace. Ty ale procházejí centry měst a je proto nutné vybudování jejich obchvatů.

	Dále by bylo vhodné vybudování průmyslové spojky mezi silnicemi II/268 a II/270 (do roku 2022 jsou plánované pouze přípravné projektové práce). Ačkoliv se většinou jedná o krajské komunikace, role státu v rámci této aktivity spočívá zejména v eliminaci důsledků jeho zásahu při zpoplatňování silnic a v pomoci s odklonem dopravy z center obcí.			
Indikátory				
Zpřesnění územní dimenze	Hospodářsky a sociálně ohrožená území			
Popis územní dimenze (klíč)	Správní území obcí zasahujících do bývalého vojenského prostoru Ralsko			
Podklady pro vymezení ÚD				
Předpoklad doby realizace aktivity	Od			Do
Hlavní nositel	MMR			
Další nositelé	MŽP, MD			
Hlavní realizátoři	obce, kraje, vlastníci pozemků			
Potřebnost v území	Demolice havarijních objektů v prostoru Ralsko Cyklostezka Veselí – Hradčany Prodloužení cyklostezky Mimoň, Potoční ulice – Ploučnice Smíšená cyklostezka Mimoň – Ploučnice Cyklostezka Ploučnice - Kuřívody Virtuální stezky po zaniklých obcích Ralsko Návštěvnické centrum Národního geoparku Ralsko Geologická příhraniční kooperační síť - CZ/PL a CZ/DE Realizace společných produktů v oblasti geoturismu Geopark bez bariér Výzkum geoturistického potenciálu Turistické balíčky pro rodiny s dětmi na téma přírodní a kulturní dědictví Geoparku Ralsko Rozšíření optické sítě internetu - Hradčany, Boreček, Hvězdov, Ploučnice a Kuřívody Oprava Hradčanského rybníka Jižní obchvat Mimoně Jihozápadní obchvat Mimoně			
Rozpočet celkem (odhad)	Objem (Kč):			
Rozpočet pro období platnosti AP	Rok 2021			
	Rok 2022			
Rizika/bariéry/nedostatky existujících nástrojů	změna priorit politického vedení obcí, nedostatek finančních prostředků na podporu projektů, nedostatečná pomoc státu při přípravě a realizaci projektů, nesouhlas vlastníků pozemků s realizací projektů			
Další postup po roce 2022	Subjekt	Aktivita	Termín	Odhadované náklady